

ÎNCEPUT DE STAGIUNE

● TEATRUL NAȚIONAL

● FILARMONICA BUCUREȘTEANĂ

„I. L. CARAGIALE“

L-am rugat pe maestrul Sică Alexandrescu, artist al poporului, să ne prezinte pe scurt repertoriul actual al stagiunii la Teatrul Național. Răspunzând incitației noastre iată ce ne-a scris:

Repertoriul stagiunii Teatrului Național constituie pentru noi nu numai un lucru deosebit de important privind finuta artistică a montajului, ceea ce este un lucru de prim ordin pentru toți oamenii de teatru, ci, ca o continuare firească a unei tradiții statornice a teatrului nostru, și reluarea unor piese din fondul de aur al dramaturgiei clasice naționale, punerea în scenă a pieselor originale contemporane și a unor piese aparținând scriitorilor străini.

Dramaturgia autohtonă va fi reprezentată de piese ca „O scrisoare pierdută“, „Domnișoara Nastasia“, „Eminescu“ de Mircea Ștefănescu, „Adam și Eca“ de Aurel Baranga, „Moartea unui artist“ de Horia Lovinescu, „Înșir-te mărgărite“ de Victor Eftimiu, „Ludocic al XIX-lea“ de G. Călinescu și, probabil, „Ceomandura“ o piesă de Tudor Mușatescu. Așteptăm pe care ne-am propus-o, aceea de a relua piese ale clasicii noastre (ele au făcut parte din repertoriul teatrului în diferite stagiuni), presupune o epalare în timp, mai precis, în câteva stagiuni. Ne propunem ca aceste lucrări să facă parte din repertoriul nostru permanent.

Astfel, vom monta „D-ale Carnavaului“ și „O noapte furtunoasă“ de I. L. Caragiale, una din dramele istorice ale lui Alexandru (Despot Vodă sau „Ovidiu“), „Răzvan și Vidra“ de B. P. Hasdeu, „Vlăicu Vodă“ de Al. Davila, „Apus de soare“ de B. Șt. Delavrancea.

Din dramaturgia universală vom juca „Regele Lear“ de W. Shakespeare, „Maria Stuart“ de F. Schiller, „Să nu te joci cu dragostea“ de A. Musset. Dramaturgia contemporană străină sunt prezenți, de asemenea, pe scena noastră cu piese prestigioase, care și-au câștigat o largă notorietate în lumea scenei — „Patima de sub ulmi“ și „Din jale s-a intrupat Electra“ de O' Neill, „Nunta înșingherată“ de Federico Garcia Lorca, „Beket“ de Jan Anouilh, „Regele moare“ de Eugen Ionescu, „Văzut de pe pod“ de Arthur Miller.

Piese de consistență deci, care cer un efort deosebit înregulul colectiv al teatrului.

● TEATRELE CLUJENE

Leschiderea stagiunii la Teatrul Național din Cluj a marcat, ca pretutindeni în întreaga țară, începerea repetițiilor, definitivarea premierelor. Autorii dramatice locali Mircea Zăciu, Vasile Rebreanu, Teodor Boșca, vor fi prezenți cu piese care îmbogățesc repertoriul acestei stagiuni cu producții originale. Din premierele de mare succes ale anului trecut, majoritatea au fost remănente, reluându-se în această stagiune: „Apus de soare“, „Citadela sfărâmată“, „Febre“, „Savonile Boșca“. Să nu-ți faci prădălia cu scâră, „Judecarea“. Stagiunea din această toamnă s-a deschis cu premiera pe juri „Pe-o gară de răi“, de Vasile Rebreanu și Mircea Zăciu, un simplu și patetic poem închinat eliberării patriei noastre. S-au pus în lucru piese inspirate din realitatea actuală: „În cămășe, Cristofor“ de Aurel Baranga, „Steaua Polară“ de Sergiu Fărcașan.

Din repertoriul clasic: W. Shakespeare: „Henric al IV-lea“ și „Romeo și Julieta“, H. Ibsen: „Construcționul Solness“, Repertoriul antic e reprezentat prin „Ifigenia în Aulida“ de Euripide.

Se vor juca „Domnul Punctilă și sluga sa Matzi“ de B. Brecht și „Orfeu în infern“ de Tennessee Williams, iar în pregătire se găsește „Fizicienii“ de Durrenmat și „Ondine“ de Giradoux.

Pentru a da tinerilor actori posibilitatea de a-și dezvoltă meșteșugul profesional, în cadrul teatrului se va înființa un studio al tinerului actor. O experiență de succes, de reafirmare a resurselor istorice, o constituie festivalurile de poezie.

La Teatrul maghiar de stat vor vedea lumina rampei din nou piesele care s-au bucurat de aprecierea publicului. Putem enumera „Moartea unui artist“ de Horia Lovinescu, „O felie de lună“ de Aurel Stoin, „Opera de trei paralele“ de B. Brecht, „Viziua bătrinei doamne“ de F. Durrenmat.

Pentru noua stagiune: „Romulus cel mare“ de F. Durrenmat și „Privire de pe pod“ de A. Miller. Aceiași teatru pune în scenă „Șeful sectorului suflete“ de Alexandru Mirodan, „Ștafeta nevăzută“ de P. Everac, și, pentru prima dată, se va juca aici o piesă de Camil Petrescu: „Suflete tari“. Dramaturgia maghiară e prezentă prin drama „Rubedenii“ de Moritz Sztymond. Repertoriul clasic se află prezent prin „Femeia îndărătnică“ de Shakespeare și „Tragedia omului“ de Madach Imre.

Luna aceasta, Teatrul maghiar întreprinde un turneu la București cu trei spectacole: „Moartea unui artist“, „Ștafeta nevăzută“, „Opera de trei paralele“.

LUCIA HOȘU

CRONICA LITERARĂ

Critica literară, consemnând certitudinile evoluției literare a poetului, remarcă la volumele „Cu timpul meu“ și „Mă uit în ochii copiilor“, pe lângă tendința de continuitate în avuțurile a modalităților artistice și orientarea spre o poezie gravă, responsabilă, cu implicații și semnificații etice înalte. Să exemplificăm doar cu acel cunoscut poem de majore rezonanță „Responsabilul cu fericierea“.

Sub semnul unor asemenea aspirații, propunând cititorului participarea la o dezbateră de descifrare și descoperire a sensurilor noi ce se conturează în viața oamenilor, se înscrie și romanul lui Ion Brad debutat în lumea genului poetic.

„Descoperirea familiei“ e un roman cu rădăcinile adânc împănate în realitatea contemporană a satului ardelean, urmărind noile raporturi ce se statornesc între oameni în condițiile transformărilor radicale aduse de colectivizare. Înfrățind — cu o apreciabilă putere de ațut și aprofundare devenire spirituală, evoluția unor personaje de major interes — procesul complicat și sinuos adesea al „descoperirii“ și „clarificării“ lor, „Descoperirea“ pe care le realizează de-a lungul unor frământări și renunțări adesea dramatice câteva din personaje se

La câteva zile de la încheierea ultimului concert din suta celor 40 de manifestări ale Festivalului enescian, orchestrele simfonice au început repetițiile. Stimulate de săptămânile de febrilă activitate artistică, de contactul cu marile personalități artistice care au fost oaspeții Bucureștilui în zilele lunii septembrie, orchestrele simfonice din Capitală au trecut la pregătirea unor interesante programe pentru noua stagiune.

Planul de concerte al Filarmonei până la 31 decembrie se anunță destul de interesant. Stagiunea se deschide la sfârșitul acestei săptămâni cu un concert dirijat de Mircea Basarab. Cu totul remarcabil este faptul că în cursul acestei stagiuni vom putea asculta în concerte diferite, fiecare dintre cele 12 simfonii londoneze, a căror audiere va da iubitorilor muzicii o privire de ansamblu asupra unora dintre cele mai reprezentative opere simfonice.

Interesant se anunță Festivalul din 31 octombrie, dedicat lui Richard Strauss cu prilejul aniversării a 100 de ani de la nașterea marelui compozitor. În programul concertului condus de divizorul timborean Mircea Popa — Simfonia „Domestică“ și „Don Quixote“ (cu participarea violoncelistului Radu Aldulescu).

Concertele din 21 și 22 noiembrie ne vor prileji prima audiere sub conducerea lui Mircea Basarab a uneia dintre cele mai deosebite lucrări contemporane „Requiemul“ lui Benjamin Britten.

Din restul pieselor programate în simfonicele care vor avea loc până la sfârșitul anului 1964 semnalăm prima audiere a „Triptihului“ lui Walter Mihal Klepper, Concerto grosso de Wilhelm Berger, Concertul pentru pian și orchestră de Paulenc (solist Alexandru Demetriad), „Un american la Paris“ de Gershwin, „Nocturnele“ lui Debussy.

I. SAVA

Leni Dacian și Sergiu Ștefanșchi în baletul „Gisele“ pe scena Teatrului de Operă și Balet al R.P.R. Foto: ION VIȘLAȘU

De la piatră la hirtie

Temerara întreprindere a lui Aurel Dimboiu, de a aduna în filele unei cărți istoria descoperirii și evoluției hirtiei, trebuie salutat nu numai ca un act ce continuă un pionierat, ci și ca o lucrare al căru suport științific este consolidat de o largă și pătrunzătoare documentare, d. un simț analitic și simț deosebit. Cartea nu este o înșiruire de date aride pentru punctarea momentelor deosebite în evoluția hirtiei ci o totalitate de date științifice și culturale, armonios îmbinate, cu respectul cuvenit descoperirilor și cu dorința de a face accesibile maselor largi pasionante istorie a uneia din marile descoperiri ale civilizației. Cititorul parcurge pagini în care întâlnește tăblițele cu scrisul cuneiform al babiloniilor, hirtia din scoarță de copac a măiașilor sau stелеle de piatră din țara jaraonilor.

Viziunea atotcuprinzătoare, bogăția informației și multilateralitatea problemelor tratate dau acestei cărți caracterul științific necesar, ca fiind însă și o bună carte de popularizare, invitând pe cititori să se aplece cu interes asupra acestor pagini.

Cu douăzeci de ani

Țară-a Coloanei infinite și a minunilor de azi, țară-a ogoarelor unite și a pădurilor de brazi,

a minei în care transpare vremea închisă în cărbuni și-a caselor cu stâlpi-n soare, umbrind mari cuiburi de lăstuni.

țară a Dunării, a Deltei, și a furnalelor în fum a șantierelor și-a șveltei staturi a sânelor din drum,

țară străveche-a Mioriței și al uzinelor pământ, a rîului de-argint și-a viței cu luna în clochinel vibrând,

învăpăieze a ta rasă și împliniri anolim. Văd țara-nal înainteară cu douăzeci de ani în timp!

GHEORGHE TOMOZEI

Dacă-aș pleca

Cu un singur gând Al dălmăț laude scârle. Și-aș mai putea să cântar De lungă țară Deși petrușoșii țării.

Pe locul unde mi-ai zădărit Argle de zădărit, S-ar ivi o fântină cu ape stătute. Oamenii-ur se-și scrie pe ea: „A fugit de gâște“.

VICTOR MAȘEK

AȘTEPTAREA LUI ULYSSE

Beți, pețitori! Ulyse zace năstii Pe lângă scârle împărțite. Antimon, tu cel mai acutlari Te-ai încopat al mesei și sfârșit.

Nu mai îngăjorai azi și gene Spre ștergere căminului, deschide! Enul peșterii de stene S-a consumat în viața lui Ulyse.

Lăsați pe jar cirezile să vină La rânduri de opă și turme ninse Să caute păscut pe masa plină În ferșoale de vînzi netovine.

Dă-lăa Femeie, acestor săbii, Pe cești să vâdă fierul și o gară Deșpre mândria marilor corăbii Și izbăvitei curvine pe măsură!

Bărbați, sau somni scuturi, în Ithaca Frea mulți bărbați tia loc unei statui. Ea măcar, las pe loc peșteră vede Cămin din țepi se-ntreag umbra lui.

Se fire pînă veniți să se lașă, În oșie fierce, șomolind Umbra, cu-o plăsturea întregă Rămănd într-o moarte și corăbii.

„La leșădat pe țara prădăre largă, Cu un deștin de-șterșure, cu abter Beți, pețitori! Uliat în arma, arcu! Să încordat stătuțele pe Ulyse!“

ILIE CONSTANTIN

Priveam furnalele

Miraj era, și nu: priveam furnalele Și focul ce-l clădeam era de-argint; Cascade de oglinzi mă traversau prin aer La orizont priveam din ele cum descind Catarge-adineci de flăcăi, faruri în zare Vibrând de-o așteptare-a navelor prelungi, Și nave lungi de purpură, pe mare — De la ferestre amintiri mă așteptau, să intru, Și navele în port intrau ca-n amintiri — Pădurile-aburind mă petreceau de-a-notul Și-n umbra dintre crengi ca printr-un filtru Treceau cu-o avalanșă de-nfloriri. Iar ca o respirație mai amplă-era Dunărea Și munții erau țoți nemaivăzuți, Cimplice-ancorind cu fete de azur, morgane Și vii făpturi de spice, o! — ce tandru Și inebunitor, așa-și venea să le săruți Dar mai înfiorat ca-n dreptul inimii de-o dată Și mai sus de ochii și statura mea Pământul țării demn trecea și soarele O boltă-n jur de onoare-i era.

Peste brațul apelor

Stelele demult plătise și-n foșnet viu Apele-mi adună pașii de pe țărni Nici un nor nu-ți lasă umbra mea, țirziu, Și nu bate nici un vînt de-aseară. Dormi!...

Dormi și peste brațul apelor înlece Ard cînd luna sparge cerul în adînc. Cerul ochilor tăi mari, pe brațul stîng L-am culeat și dreapta-1 mîngiea cu stele.

A. I. ZĂINESCU

Momente ale revoluției culturale din România

— Editura științifică —

Personalități ale vieții noastre culturale-artistice prezintă în câteva sinteze aspecte ale dezvoltării diverselor sectoare de activitate, care au înregistrat în cei 20 de ani succese însemnate, cu cereri prestigioase ale artei și culturii românești contemporane. Astfel, acad. Ștefan Bălan, ministru învățămîntului, se ocupă în primul articol de succesele învățămîntului, vîrșă principală a revoluției culturale în țara noastră. Acad. Ilie Murgulescu, președintele Academiei R.P.R., semnează prezentarea intitulată „Douăzeci de ani de dezvoltare a științelor“, iar conferențiarul universitar George Ivașcu, șeful Catedrei de istorie a literaturii romine a Universității din București, face o relativ largă trecere în revistă a literaturii contemporane. Artistul poporului Radu Beligan, președintele Consiliului teatrelor, schițează direcțiile dezvoltării teatrale românești, subliniind atît calitatea dramaturgiei cît și competența tot mai exigentă a publicului. Prof. dr. Mihnea Țheorghiu, președintele Consiliului cinematografiei, acordă vorărilor George Ivașcu, șeful Catedrei de istorie a artei, Ion Dumitrescu președintele Uniunii Compozitorilor și Ion Moraru, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, reconstituie, în articolele pe care le semnează, evoluția impresionantă în acești ani a altor domenii de cultură.

Concert-spectacol la Casa de cultură din Sovata pentru oamenii muncii veniți în stațiune

Un concurs util

Concursul organizat de „Gazeta literară“ este o acțiune binevenită ale cărei rezultate se văd acum aproape în fiecare număr al publicației. Stirind un deosebit interes, competiția s-a soldat cu un număr puțin de 400 de lucrări trimise redacției iar trierea lor a înlesnit acordarea unui premiu I (Valentin Berbecaru, pentru „Potmolitura“), a două premii II (Iosif Petran și Alexandru Lungu), trei premii III (Ion Făget, George-Radu Chitroici și Moscu Alexandru) și cinci mențiuni (Marin Porumbescu, Mihai Pelin, Adrian V. Ionescu, Sergiu Tumanov și Felicia Dan Varietatea tematică a bucișilor publicate pînă acum ca și interesul artistic suscitată de unele dintre acestea, justifică pe deplin acțiunea întreprinsă de organul săptămînal al Uniunii Scriitorilor, avînd și un caracter stimulator. Asemenea sonajie în posibilitățile de creație ale începătorilor va dar de a rețena o intensă preocupare și un interes larg pentru creație. Ele se cer continuate.

NICOLAE DRAGOȘ

Ion Brad: „DESCOPERIREA FAMILIEI“

Înainte evadării din sat, în acel badinaj ingenios între textul sacru și adresările la realități și sentimente imediate, care prilejuiesc pagini de virtuoză împlinire, datorate și conținutului senzorial ironic, subtile a momentelor rememorate de personajul aflat în pragul unor clarificări de interes personal. Finalul capitoului, încheie în sine sensul frământărilor lui Liviu Ardeleanu: „Pleacă împreună să-și îngroape morții și să le înconjoare mormîntul pentru ultima dată, de trei ori, în cercuri de făclii aprinse“. Nu e o simplă frază consemnînd un ritual ci mai mult, o meta-

foră ce concentrează aluziv o hotărîre ce va ulmi sau minia pe locuitorii Zăpădiei. Interesante sînt de urmărit reacțiile diferite cu care este înfrînat, mai apoi, evenimentul acesta de către doamna mistică și hrăpăreața Nuți, fanaticul Nicodim, incisivul Rică sau cumpătutul Ion Clire. Pretextul urmăririi modului de a reacționa la aflarea întîmplării se dovedește fructuos pentru autor care adaugă nu numai noi date spirituale personajelor, dar realizează într-un fel o întâlnire a lor obligându-le să-și confrunte (chiar dacă nu direct) concepții, mentalități, Modalitatea a-

sul că întregul epafodaj al unor concepții personale — simțului propriu-zis, puterea dialectică pe teritoriul micilor ferde a familiei, egoismul patern, despotismul de o anumite natură, izolarea, un orgoliu nedibac ascuns, cunoscut de cei din jur — care li erau delimitorii, se năruie. Un invingător pentru că sub „ofensiva“ normală a vieții ce aduce satului noi raporturi etice și înzestărează oamenii cu noi și alese calități, Octavian Borcea se împacă cu sine, cu copiii pe care-i îndepărtase prin caracterul său închis, se hotărăște să iasă la muncă în colectiv. Această victorie nu este deloc

simplă. Drumul îndelungat și logic, conducînd spre finalitatea pozitivă, circumscrie, în fond, desființarea definitivă a unui mit, mitul proprietății, al pămîntului. Este de reținut faptul că o asemenea idee a fost dizolvată în epica romanului, conturîndu-se în confruntări dintre cele mai diverse, fără a rămîne în afara evenimentelor cotidiene ale satului, pe un simplu plan teoretic.

În procesul de clarificare pe care-l străbate Octavian Borcea sînt antrenate numeroase personaje, ele însele cunoscîndu-se receptiv la formele de construcție modernă, cu toate că în îmbinarea ac-

personaje (și lor ar trebui să le adăugăm și pe Nuți, Nicodim, Artimon, reverendusimul Frățilă) fiindcă, în primul rînd, în aprecierea calităților artistice ale romanului trebuie consemnată precizarea și înzestărea autorului de a intra-chipa autentice și originale figuri umane cu un suprinzător, pentru un poet, realism al observației.

Pe lângă oportunitatea și actualitatea cărții, se cer încă relevate și îndrăzneala cu care autorul a pășit în lumea acestui gen literar atît de dificil, dovedindu-se receptiv la formele de construcție modernă, cu toate că în îmbinarea ac-

țunior paralele există încă pe alocuri ezitări, că unele capitole (vezi, de pildă, pe cel cu ședința în care se prezintă planul de muncă pe o nouă perioadă în gospodărie) suferă de lungimi ușor evitabile sau unele personaje rămîn în limitele unor date personale neconcludente. Și nu ne gîndim la cele secundare în general individualizate pe măsura cerințelor epice cărții ci la cuplul Lella-Axente care reprezintă într-un fel tinăra generație și artistică a cărții, de evidentă actualitate, ce continuă într-un cadru uman nou tradițiile unei proze de prestigiu. Am releva, în final, o parte din paginile de prezentare a citorva din ritualurile ardelenești, ce dovedesc nu numai statornicia dragoste a poetului pentru folclor, dar și pătrunderea în adîncurile idelilor filozofice ale acestor creații colective precum și ingeniozitatea cu care ele sînt contopite firesc în fluxul epice al romanului, ce depășește cadrul unui simplu debut.

Medalia bătută la 1857 cu ocazia punerii pietrelor fundamentale a clădirii Universității din București

CENITENARUL

Fotografia reprezintă noua medalie bătută cu ocazia sărbătorii Centenarului Universității Bucureștene

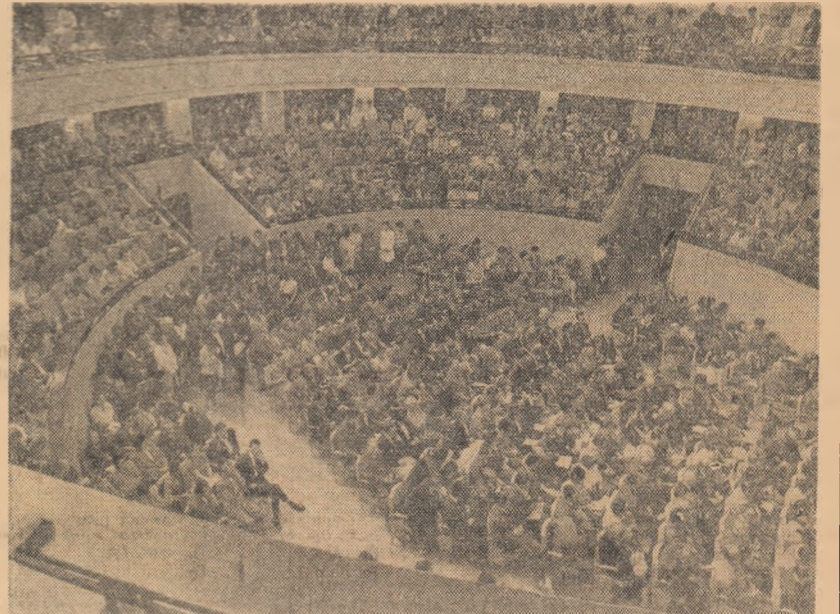
Actul de naștere a Universității a fost semnat în 1864 de către domnitorul Al. Ioan Cuza. O dată cu semnarea acestui Decret, a luat înființarea Universitatea cu cele trei facultăți: Facultatea de științe, Facultatea de litere și filozofie și Facultatea de drept. Și iată, în fotografia din dreapta jos, o imagine a Universității — care împlinește 100 de ani — așa cum arăta ea la începuturile activității

UNIVERSITAȚII BUCUREȘTENE

Sunt sigur că nu-ți aduci aminte de toamna aceea, era în 8 octombrie — acum peste treizeci de ani, când am deschis în ziua oară ușile grele de stejar masiv, și am intrat în sala de marmură, să citim statutul unei facultăți și să oprim înscrierea la cursuri. Eram trei, dintr-un județ: Iud de Moleș. Trei, ai domo multor mii de tineri doritori să învețe, în ciuda oprelișilor. Desigur, nu-ți amintești. Dar eu nu pot uita: nici sfiala, nici emoția, nici teama, nici bucuria, nici mândria că mă înființeam cu tine, că ajunsesem să-ți deschid ușa ca un modest slăjăvar, mult dorită și stimată Universitate.

stion, ori cravata de la Paris. Ne iubeai pentru că, deși vedeam că la capătul studiilor ne aștepta doar necunoscutul, noi tot munceam de sirg. Știai că ne hrănim cu piine furată din cantine, că învățăm pe cursuri împurumutate, că dormeam pe unde apucam. Dar îți eram dragi că ne pasiona știința, adevărul, libertatea, dreptatea. Îți eram dragi mai ales când cutezam să înfruntăm pe culaurile tale forțele negre ale reacțiunii. Îți eram dragi că nu pierdeam curajul. Îți eram dragi că nădăjduiam ca și tine, în alte vremuri mai bune, să folosi alt ton și alt limbaj. El n-ar mai melancoliza elegiac. Ci-ți-ar vorbi, mîndru, de complexul de cămine-cantine de la Grozăvești, de sporirea facultăților pînă la 12, de organizarea și îmbogățirea permanentă a planurilor de învățămînt, de înzestrarea laboratoarelor — cu cel mai modern utilaj, de grija deosebită pentru matematică, fizică, chimie, biologie, de întinerirea ta în conținut și formă, de cele 1206 cadre didactice care slujesc la catedrele tale, instruirea tineretului, întru știință nouă, și educindu-l întru umanismul socialist.

Vivat, crescat,

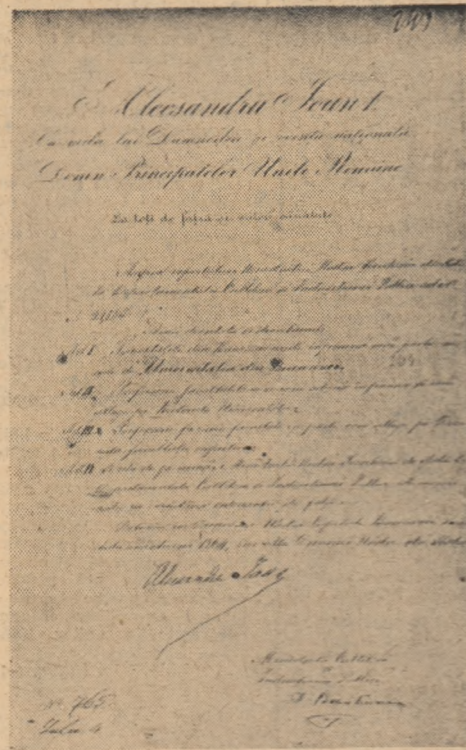

Cel mai mare amfiteatru al Universității...

floreat!

mai drepte. Oricîtă amarăcine ne-ar fi zăcut în inimă, noi tot fi ziceam un „Caudeamus igitur”, un... „Dați-le-ncolo de chinuri și beți, viața-i frumoasă, băieți... Viața-i frumoasă băieți...” Cîntam, chiar dacă inima și ochii plîngeau. Cum am putea să te uităm, cara alma mater? Dar cite generații, ca a mea, n-ai crescut tu, dragă Universitate, în secolul pe care l-ai trăit... Unii dintre ucenicii s-au întors, iar la tine, ca profesori. Să te ajute să urci tot mai sus și să înțreții tot mai bine, cu prisos sporit de lumină, făcîta științei și culturii. A unei științe și culturii noi, mereu mai noi. Împreună cu surorile tale din Iași și Cluj, ai ajuns azi să înfrunchezi, pentru poporul și țara noastră noțiunea de frumos, de rațiune și umanitate, de știință și cultură, de bino și de patriotism și dragoste pentru oamnei muncii de pretutindeni. De bună seamă că, dacă ț-ai găsi epistolar un student de azi, nouă socialiste. Ești acum o înstitue a întregului popor, pentru toți fiii poporului. Te înconjoară cu prețuire, cu grijă, cu încredere, pe tine — ca pe în-treaga noastră școală superioară — Partidul. Ești și ai să fi așa, tinără, mîndră, activă, entuziasată, mereu actuală și în veacurile ce vor veni. Să trăiești, iubită Universitate, puternică și sănătoasă. Puternică, prin numărul tot mai mare de profesori și studenți care vor veni la tine, în generații fără sfîrșit, să învețe semnele mari ale științei, să se pregătească pentru a duce mai departe tradițiile tale, spre binele și înflorirea patriei socialiste. Sănătoasă, prin spiritul tău înalt științific, prin simțul tău patriotic izvorit din popor. Și în veci să propovăduiești o știință luminoasă ca soarele, o cultură și o artă inspirată și caldă ca inima oamenilor. Să trăiești, să crești, să înflorești!

Vivat, crescat, floreat!
DUMITRU ALMAȘ

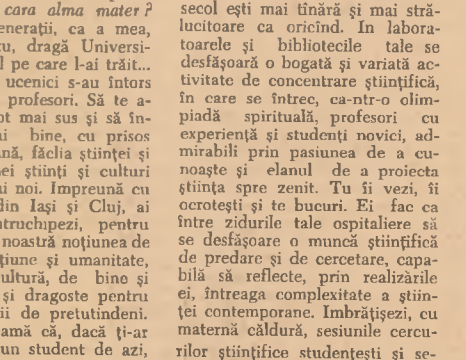
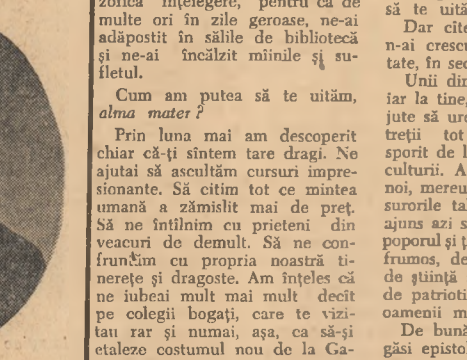
Iluștri dascăli

Catedra de „Istorie naturală” a fost înființată de Dr. D. Brînză. După 1882, rămînînd numai la catedra de botanică, el a îmbrățișat în cursul său toate disciplinele acestora, împletindu-le cu aspecte economice și practice. Cursurile sale, ascultate nu numai de studenții Facultății de științe, ci și de cei de la medicina, farmacie etc. au rămas nesfîrșite. A condus Grădina Botanică, a înființat Muzeul de Botanică și a creat Institutul Botanic (inaugurat în 1892). Lucrarea sa „Prodromul florei române”, urmată de cea a lui D. Greculescu, profesor de botanică medicală la Facultatea de medicină, au clasificat și descris în mod științific flora țării noastre. Membru al Academiei Române, la 33 de ani, foarte cunoscut și apreciat în străinătate, Brînză s-a stins din viață înainte de a implini 50 de ani.

O importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea științelor istorice și filologice din țara noastră în a doua jumătate a secolului al XIX-lea a avut-o B. P. Hasdeu. Deși a desăvîșit o activitate multilaterală — studii de istorie, filologie și tolcior, publicarea de izvoare istorice însoțite de traduceri și comentarii etc. — toate au fost subordonate, deși adesea în-consecvenți, unui singur scop, dovedirii unității și continuității de cultură pe întreg teritoriul țării. Hasdeu a pus bazele slavisticii românești, fiind primul învățat român care a publicat cronici și documente slave însoțite de traduceri. La facultate, Hasdeu a ocupat catedra de filologie comparată din 1874 și pînă în 1900. Cu o cultură și erudiție neegale, Hasdeu a pregătît o întreagă pleiadă de istorici și filozofi.

V. Pirvan a marcat prin activitatea sa științifică și didactică o nouă etapă în evoluția arheologiei române, excludînd cercetările pe istoria și cultura populației autohtone, realizînd importanța ainteză „Getica”. Pirvan s-a alinat în-că de tînră ca om de știință, la 29 de ani a fost ales membru corespondent al Academiei (1911) iar după doi ani titular. Prestigiul său științific a făcut ca în Congresul de arheologie de la Roma (1912) să fie ales președinte de secție. El a creat o remarcabilă școală științifică de arheologie și istorie veche, la care s-au format reprezentanții actuali ai arheologiei românești, cu recunoscută reputație în știința mondială. Pînă la capătul vieții a condus Muzeul de antichități. A înființat și condus Școala romînă din Roma, pandantul celui din Paris, condusă de N. Jorga.

Prima profesor de geologie al Facultății și fondator de școală a fost Grigore Ștefănescu, care-și făcuse studiile la Paris. Predând la început întreaga cursă de geologie, Gr. Ștefănescu a reușit să înființeze apoi o catedră de mineralogie-petrografie. Gr. Ștefănescu a creat „Muzeul de geologie-mineralogie”. S-a ocupat și de paleontologie, descoperind la Mircea (Tulova) scheletul urias al unui Dinosaurium gigantissimus, singurul exemplar din lume conservat în întregime, piesă de onoare a muzeului „Gr. Antipa” de azi. Grigore Ștefănescu a născut prima harță geologică a Romîniei și este autorul unor numeroase comunicări științifice prezentate la Academia Romînă. Membru permanent al comisiei internaționale de nomenclatură geologică, a reprezentat țara noastră la numeroase congrese internaționale.

• În primul an de existență — 1864—1865 Universitatea centenară și-a început activitatea cu 143 de studenți; în anul universitar 1915—1916 s-au înscris 4380 studenți.

• După primul război mondial, la Universitatea din București funcționa un număr restrîns de cadre didactice. Astfel, în anul 1918—1919 în toate facultățile erau doar 166 de cadre didactice; în anul 1937 — 1938 — 249. Astăzi, 1200 cadre didactice, printre care numeroși academicieni, membri corespondenți ai Academiei R.P.R., profesori, doctori îndrumă

activitatea didactică și științifică a studenților care se formează în Universitate.

• Între 1924—1929, în cămine au fost găzduiți anual 600 de studenți și li s-a luat masa la cantină circa 2200. Între 1930—1931 erau acordate doar 487 de burse anuale. În 1960 a fost dat în folosință Complexul studențesc „6 Martie” cu 1200 de locuri, o cantină modernă și săli de lectură. În 1961, din Complexul Grozăvești, Universității i-au revenit 2000 de locuri. În prezent, locuiesc în cămine peste 5200 de studenți al Universității.

• Activitatea științifică a studenților s-a desăvîșit anul trecut în cele 77 de cercuri științifice în care au fost prezentate 730 de teme. Numărul membrilor cercurilor științifice este de 1729.

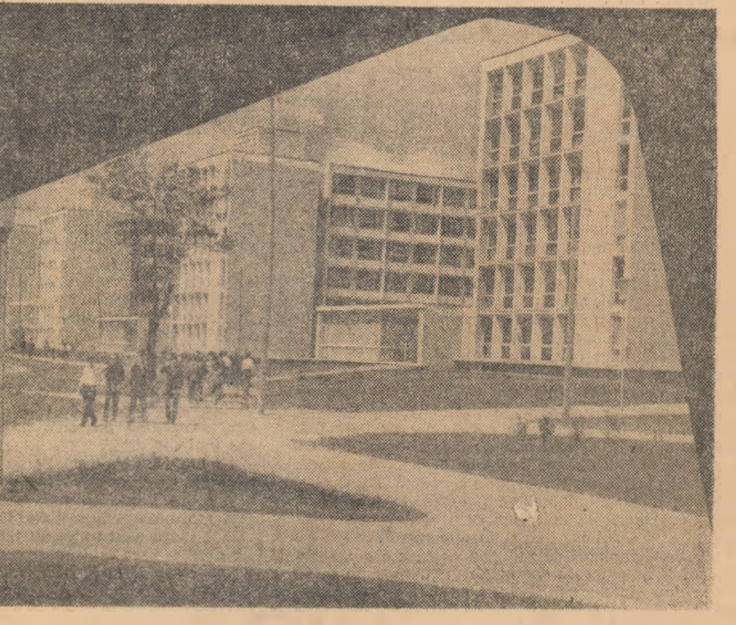
Aici, în Biblioteca centrală a universității, studenții petrec ne-numărate ceasuri în tovărășia cărților. În ceasul de răgaz, pe studenți îi găsim „acasă” — în căminele confortabile, așa cum este necunoscutul complex studențesc „Grozăvești”.

LUCRĂRI OMAGIALE

Lucrările ce se află în curs de editare, cu prilejul sărbătoririi în această lună a centenarului Universității din București, prezintă tot o dată, alături de istoricul acestui vechi loc, ca și învățămîntului superior, dezvoltarea actuală a acestuia. De la trei facultăți, cite avea la înființare, Universitatea-București intrunește astăzi 12 facultăți — matematică-mecanică, fizică,

chimie, biologie, geologie-geografie, filozofie, istorie, limba și literatura romînă, științele juridice, iar grupate în cadrul Institutului de limbi și literaturi străine — facultăți de limbi și literaturi romănice și clasice, limbi și literaturi germanice și facultăți de limbi și literaturi slave. S-au creat, treptat, noi secții care ogîndesc ultimele cuceriri ale științei și tehnicii

contemporane, cum sînt: fizica macromoleculor, biofizica, mașini de calcul, fizico-chimia polimerilor și altele. Sporește numărul facultăților și secțiilor a determinat și o creștere considerabilă a numărului cadrelor didactice. Dacă în 1937-1938 existau numai 249 cadre didactice, în acest an universitar funcționează mai mult de 1200.

(Agerpres)

DE LA LUMEA ADUNATE...

Tipul de la cinema

Am cerut mai întâi unui cunoscut al meu, artist plastic, să-i surprindă trăirile. Mi-a replit că are preferințe pentru natura moartă. Și cu toate insistențele n-a vrut să mă creadă că tipul este într-un fel tot natură... moartă. Nu voi putea, deci, oferi portretul lui în linii și culori. De altfel, culorile ar trebui să fie foarte groase pentru a-și semnifica, fiindcă tipul de la cinema este strident ca un claron răgușit, poate și pentru că este atât de rar. Fizic e greu să-l surprinzi într-un tipar cu pretenții de asemănare cu modelul. Pentru că este, mai întâi, ecran blond, când brunet. Se întindea să aibe cîteodată chiar părul sur dar cel mai adesea e în culorile aproximativ naturală și tuns plastic. Mai întotdeauna nu se așază la locul indicat pe bilet. Îl amază discuțiile cu spectatori de drept al locului. Dialogurile cu necunoscuții sînt o vechie coluptate a lui. „Ei — să se știe — e un om cu simțul replicii”. Își cunoaște fermitatea caracterului și a epidemiei.

Se întimplă uneori să cedeze. E plictisit. Și-o măturăsește privindu-l de peștist și filozof de parcă el, un nabab exotic, și-ar face o fațonă cere-moniouă cerindu-i propriul tîu loc. Al-teori își însoțește privirea și de acel alt de expresiv rictus flegmatic în colțul (sting sau drept, depinde) al buzelor. Atunci, cu siguranță lîngă locul tîu se află o tîndră sau mai puțin tîndră ne-însoțită. Și el — a-ar fi vrut, da, în-soțit fiindcă nu este un individualist. Iar

O AMOEBĂ...

„Ce mai faci?”
Într-o bună zi Luna
A întrebat Pămîntul.

De milioane de ani
Îl tot vedea muncindu-se
Mulină mările dintr-un continent
Într-altul,
Experimentînd ghețari și vulcani
Și stricînd zilnic o grămadă de munți.
„Ce mai faci?”
A repetat ea.

Pămîntul a răspuns obosit și grav:
„O amoebă!”

Atunci Luna a încruntat din sprâncene,
S-a făcut că înțelege
Misterul creației și al vieții
Și a plecat mal departe gîndindu-se
„Fleacuri de-ale bărbatilor”.

PRECAUȚIE

M-am îmbrăcat c-o armură
Făcută din pietrele care-am rămas
După ce-a trecut apa.

M-am pas o pereche de ochelari
La cerșii.
Ca să pot vedea lumea
Cu roze tare tare
Ca mintea românilor
De pe urzuc.

M-am protejat
Mîinile, picioarele, gîndurile.
Nefcînd niciun loc liber
Care să poată fi alina de mingierii.
Ori de alte otrăvuri.

Într-o zi am vădit
M-am aconerit-o cu o cercasă
De bronșă teosfădă
Ce-a trăit 800 de ani.

Cînd totul a fost gata
Î-am răspuns:
— Sî în te iubesc.

DOMNIȘOARA

În filmja aceasta nu-i nimeni acasă
De mai mulți ani.
Și pe gură pe ochi, pe umeri
Și pe alte mobile
Fără s-a așternat în voie.
Pentru că femeia
Crezîd peștă dragoste
A plecat de mult din ea,
Fără să lase măcar un bilețel.
Ori vreo altă explicație.

MARIN SORESCU

(Din ciclul „Don Quijote”)

Stăția de radioamplificare din comuna Poenari, raionul Pitești funcționează după hîmul plac al operatorului. În unele zile deloc iar în altele se trece de la o emisiune la alta și cel mai des în timpul emisiunii „Teatrul microlon” îndrăgît de locuitorii comunei.

— Am vîntul să se spună ce s-o întimplat pînă la urmă cu Hamlet.

Desen: M. CARANFIL

„Unde merge mie, merge și suta”

În toamna anului trecut, ste-migii de la I.G.O. Roșiori de Vede l-au ales ca secretar al comitetului U.T.M. pe tîndrul inginer șef Teodor Hîncu. În aceeași toamnă, toranșul Hîncu a fost ales și membru în consiliul or-ganizat U.T.M. După cîteva zile a fost chemat la consiliul or-ganizat U.T.M. și i s-a spus:

— Dacă tot ești secretar și membru în consiliul organiza-tor, de ce să nu fii preziden-tul comisiei economice? Vorba ceea: „unde a mers mie, merge și suta”. Duminică ești tîndr, inginer.

— Vîntulul trei la mîină — zîndu întîndrul. O să mă descurc eu?

El pînă aici se merge. Da, de-și regiunea U.T.M. care are o co-munistă economică, comisie în care e necorespunzător tîndr inginer, ap-licabil.

E cum mai? De ce? Dacă ești la organizația și ai muncit la un loc și ai făcut în organizația de bază U.T.M. și dacă sînt aceste lucruri ce te împiedică să fii și propo-zant?

De ce? Inginerul și tehni-cianul nu are și ca sarcină de-a munci? Are! Și mă trebuie să-i recunosc din rîndul specialiștilor? Trănește!

— Am puștă sarcini toată-zei — a spus inginerul.

— Bine, dar acela sînt pe linie de organizație — i s-a spus.

Apoi a fost ales, sușuș, nici el nu știe precis, responsabilul comi-siei de inovație, responsabilul cabinetului tehnic etc., etc.

Într-o seară, cînd a făcut în-ventarul funcțiilor pe care le are, a ajuns la creu 10. Bine că-o cifră rotundă. Dar de la o crema a observat că și consiliul U.C.F.S. îl îndrăgește tot mai mult. Pre-sedintele ceea mereu pe la el, se consulta cu el. Într-o zi i-a zis:

— Mă uit la duminică, tovară-șe inginer, și te iudiciez. Ai o altură de sportiv. Ce bun ai fi de președinte al asociației „Energia”.

— Am multe sarcini, zău, cre-deți-mă, nu pot să primesc.

— Bine, dar pe tîndr sportiv nu acești. La noi e nevoie de băieți buni cu care să putem lu-cra. Și înainte ca tîndrul să apuce a spune da sau ba, președintele cu o sportivă strîngere de mîină, îl felicită:

— Să trăiești și la mai mare! Dacă ești președintele asociației sportive, e bine să faci parte din consiliul U.C.F.S.

În biroul inginerului șef de la I.G.O. e imposibil de muncit. Te-lefonul zîmbile continuu, pe fir se încrucișează voci care anunță ședințe pe tîndr sportiv, conferințe pe tîndr profesional, adunări pe tîndr profesional. Și să nu uităm, tîndrul nostru este și ingi-ner șef la o întreprindere unde prezența sa, în calitate de specia-list, este foarte mult solicitată.

La expoziția realizărilor eco-nomiei naționale

Foto: SORIN DAN

Într-o pauză — membrii cercu lui de balet al Casei pionierilor din Brașov ascultă muzică

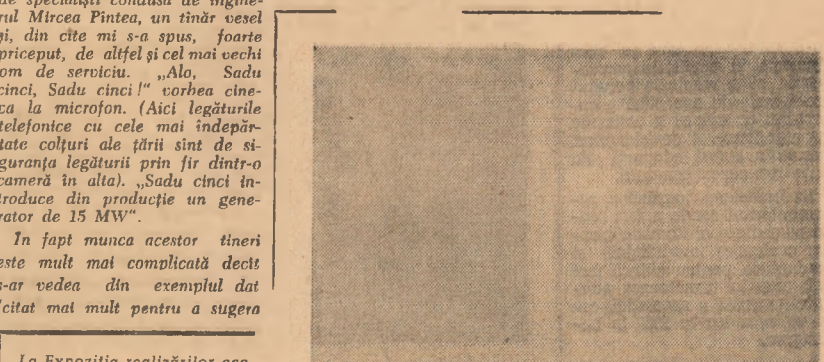
Foto: N. STELORIAN

DISPECERII LUMINII

Există în București, pe o stradă foarte circulată, o casă unde se petrec zil-nic niște fapte pe care le-aș socoti printre cele mai in-teresante din câte am cunoscut în ultima vreme. Firma („Stația de electricitate — București — Centru”) e modestă și casa (parte de clădire) există însă o în-căpșare care ar putea fi asemuită cu cabinetele stațiilor dirigente a rachetelor cosmice: un pupitru semicircular de comandă cu zeci de beculuțe și aparate de mă-sură, cu un număr impresionant de telefoane, iar în fața acestui pupitru, pe un perete întins, o hartă a țării pe care sînt desena-te toate stațiile producătoare de energie electrică — de la Lu-duș la Bicoz, de la Dobroști la Ispăștea, de la Sadu la Brazi... Pe trei fotolii rotitoare trei oameni stau în permanență atenți la acele mereu mișcătoare ale apa-ratelor. Aproape, fără întrerupere se aprind beculuțe și telefoanele sau răsăriți răgăz. „Aici Clujul... „Aici Iașul”, „Aici Constanța”... Oamenii acestia (cu toții oșeo 10 la număr, cu toții tîndri și foarte tîndri) supraveghează în-teraga rețea de lumină electrică a țării. E ca un cîș fantezist, nici nu-și vine să crezi că toate li-niile de forță a sute de orașe, o mie de sate și de întreprinderi, se pot concentra — aproape sim-bolic — într-un singur tablou de comandă pe care, cel puțin unul din aparate, indică, secundă cu secundă, raportul dintre energia electrică produsă în întregul sis-tem energetic național și cerin-țele de consum.

În ziua în care am vizitat pri-ma dată „dispeceratul național al luminii” era de serviciu echipa de specialiști condusă de ingine-riul Mircea Pîntea, un tîndr vesel și, din cîte mi s-a spus, foarte priecup, de altfel și cel mai vechi om de serviciu. „Alo, Sadu cinci, Sadu cinci!” vorbea cine-va la microfon. (Aici legăturile telefonice cu cele mai îndepăr-tate colțuri ale țării sînt de si-guranță legăturii prin fir dintr-o cameră în alta). „Sadu cinci in-duce din producție un genera-tor de 15 MW”.

În fapt munca acestor tîndri este mult mai complicată decît s-ar vedea din exemplul dat (citat mai mult pentru a sugera

La expoziția realizărilor eco-nomiei naționale

Foto: SORIN DAN

operaticitatea și atenția), răspun-derea dispecerilor fiind altă de mare incit o simplă greșeală sau întîrziere poate face să „cadă” zone întregi de rețela ole țării și regiuni întregi să se trezească dintr-odată în întuneric. Fiindcă există niște cauze ștute dar im-precizabile ale deranjamentelor, constatarea electrică — nu numai la noi dar peste tot — în lume — și cu acești dusmani trebuie să te porți cu mare ciștărie. E volul principal al celor 19 tîndri de la „dispecerat”.

...A fulgerat undeva, în noaptea pe niște munți și săgeata trăsne-tului sau forța furtunii a loșit o linie care alimenta o mare uzină. Acurile vâltoice în cuprtoare s-au stîna, lumina pe străzi și în ca-șele din acel oraș s-au stîns și ele. Dacă persistă deranjamentul se strîcă porje, se decalceaz oc-luri, într-un spital bisturiul chir-urgical rămîne suspendat deasupra bolnavului... Trebuie lumină... Urgent, fără întîrziere... El, Pîntea și tovarășii lui din schimbul pe care-l cîștărie sînt răspunză-torii pentru lumina care trebuie trimisă acolo. Ce la o mașină de calcul a acționat gîndul, s-au operat rapid calcule („cine e ex-cedentul?”, „de unde pot trimi-te curent?”, „pe ce linie?”, etc.) și mina s-a și întins spre un bu-ron: „Alo, Sibiu, Sibiu, ur-gent curent spre...”. Sînt chemați Păroșeni, e chemat Ludușul... Aproape nu știi să exprimi în cuvinte ce mare răspundere e dată pe mina acestor tîndri. Fiindcă nu e vorba numai de minulele de întuneric, din culare oraș, dar — printr-o naturală lege a echilibrului — atunci cînd într-o regiune s-a întrerupt o surșă importantă de putere, automat întregă rețea electrică a țării în-cercă să suplinească „străngula-rea”, pe odgoanele de aramă se

EUGEN FLORESCU

„Biochimistii” pe Venus și Marte

„Biochimistii” pe Venus și Marte

Problema existenței vieții pe cele pîc-nete reprezintă, fără îndoială, una din cele mai pasiona-n-te enigme ale știin-ței moderne.

Ultimele decenți, secenți de re-nume din diverse țări au emis în această pricină teorii care dar care mai îndrăznește, s-au constru-it desori între ei, au încercat observații directe, astronomice și spectrale, dar toate s-au sol-dat cu noi și noi semne de in-terebare.

Există oare viață și în afara planetei noastre? Constituie Pă-mîntul cu adevărat o excepție unică în Univers? Ne com-petează răspunde la aceste în-terbări decît atunci cînd primii Columb și al Comos-ului cor de-borca pe celelalte planete?

Iată numai cîteva din noianul de întrebări care — datorită u-nor lucrări deosebit de inge-n-oase — își cor primi în curînd răspunsul.

Este corba de una dintre cele mai mari experiențe științifice care a fost cîndea întreprinsă: stabilirea dacă pe Marte și Ve-nus există viață sau nu. Nume-rii oameni de știință americani pregătesc cu multă grijă și de multe luni această experiență grandioasă, și, în acest scop, au construit o serie întregă de mașini. Se pare că acum totul e pregătît, se așteaptă doar o po-ziție favorabilă a planetelor față de Pămînt pentru ca acești emi-sori electronici și mecanici să

ansului să fie expediți pe bor-dul unor racheta spre Marte și Venus.

Nu animale gigantice ci... molecule!

Unii cititori s-ar gîndi proba-bil că soluția acestei proble-me constă, în transmiterea unor imagini televizate, așa cum s-a procedat pentru observarea feței necunoscută a Lunii. În realitate, oamenii de știință au în vedere un obiectiv mult mai puțin spectaculos. Explicația este lesne de înțeles: într-adevăr, să ne imaginăm că pe cele două pla-nete ar trăi animale asemănă-toare cu cele de pe Pămînt. Care ar fi probabilitatea ca o cameră de luat vederi, părășită la colă întîmplării, să aibă „no-rocul” să descopere un asemenea exemplar? Să ne imaginăm ce-ar putea fi în obiectiv o asemenea cameră parasută la colă întîmplării pe Pămînt, de pildă!

Nu, cel puțin deocamdată, problema vieții extra-terestre se situează pe un plan cu totul dif-ferit și anume pe cel al biochi-miei. Într-adevăr, numitorul co-mun al tuturor formelor de via-ță se găsește pe oscară molecu-

lără și tocmai în acest domeniu pot înșuși minui biochimistii — nu sacenții biochimistii ci deocamdată biochimistii... electro-nici.

Vești de la milioane de kilometri

Cum procedeză un biochi-mist în fața unei substanțe necunoscută, pentru a stabili dacă a-casta este de origine vie? El analizează substanța cu reacții, cu măsurători spectrometrice, pentru a descoperi substanțele organice fundamentale. Dar efec-tuarea unor analize de acest fel

Să ne imaginăm că dorim să știm dacă praful cules pe solul planetei Marte conține A.D.N., adică famosul acid desoxi-ribo-nucleic care reprezintă baza vie-ții celulare. O asemenea înfor-mație ar însemna o dovadă si-gură că viața de pe Marte se-amănă cu formele de viață de pe planeta noastră.

Nu rămîne decît să introducem o cantitate de pulbere într-o capsulă transparentă și s-o lîm-nim cu un fascicul luminos care după ce străbate capsula trece prin prisma unui spectroscop. Se știe cu precizie locul de pe oscară spectroscopului unde-și lasă ur-mele A.D.N.-ul: în ultra-violet, la 2700 Angstromi. Se centează acum exact pe această lungime de undă o celulă foto-electrică; dacă ea „vede” A.D.N.-ul, celula ea transmite prin radio acești informații care poate fi lesne descifrată pînă și în cel mai mare vacuum Cosmic. În acest fel, cel mai simplu din limbaje de radio ne va putea transmite cel mai subtil mesaj biochimic.

Principiul descris mai sus nu este însă singular. Iată, evident, foarte pe scurt, principiile de funcționare ale altor mașini elec-tronice capabile să efectueze a-

naliza biochimice în vastul la-borator al Universului.

Un aspirator de... microorganisme

Primul aparat pentru detecta-rea vieții, ce a fost realizat primît denumirea de multicator și funcționează ca un aspirator. Un tub lung de 25 cm în con-tact cu solul de pe Marte sau Venus aspiră praful și microorga-nisme. Dacă soluțiile acestor pla-nete seamănă cu al nostru, celula microbiană poate fi acolo deta-lat de abundență pentru a fi im-e-diat pusă în evidență. Praful

microbit pe care trebuie să-l des-coperem. Principiul de funcțio-nare se bazează pe trei fire lungi fiecare de 15 m și îm-bibate cu o substanță hipocian-urică. Firele sînt proiectate în afara aparatului cu ajutorul unor pro-iectile. Particulele de sol și ecan-tionul microorganismelor se lipe-sc de fire care sînt apoi readuse în mod automat în interiorul apa-ratului prin înfășurarea pe un ax. Firele sînt apoi introduse, tot în mod automat, într-un bulion de cultură universală, al-cuiă într-o soluție nutritivă, ca-pabilă să înțînă viața tuturor microorganismelor cunoscute pe Pămînt.

Dacă bacterii sau alte orga-nisme vii sînt prezente pe fire și dacă metabolismul lor nu este complet diferit de tot ceea ce cunoaștem noi, ele se vor înmulți și prezenta lor va putea fi depi-stată. Semnale radio, emise în mod automat spre planeta no-astră, ne vor comunica rezultatele acestei cercetări.

Dispozitivele descrise mai sus și alte modele de acest gen sînt pregătite, ca în calitate lor de biochimisti-roboti să întreprindă această vastă experiență în Cos-mos. Iar în ziua cînd omul ea pune personal pictorul pe solul acestor planete, el se va putea asigura în ce măsură a fost bine informat de ștafetele sale elec-tronice.

Acet aparat a fost numit Cu-licter, fiind uriaz în raport cu

Ing. ION SUCEVEANU

Muncitoare Ana Corcovac și Iosif Elena, lucrînd la verifica-rea unei noi centrale telefonice automate construite la Uzina „Electromagnetica” din Capitală

Foto: AGERPRES

